

**ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับผู้ใช้งานแพลตฟอร์มสร้างผลงานจากการใช้งานของผู้อื่นภายใต้
ขอบเขตการใช้อย่างเป็นธรรมและข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม
ศึกษาเฉพาะกรณีการสปอยล์ภาพยนตร์¹**

วิสิทธิ์ บางต่าย²

สภาพสังคมยุคปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีซึ่งได้มีการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการแสดงออก และการสร้างผลงานสร้างสรรค์ขึ้นที่อาจเกิดมาจากความคิดริเริ่มของผู้สร้างเองหรืองานที่สร้างขึ้นด้วยการต่อยอดทางความคิดมาจากการงานของผู้อื่นเพื่อแสดงความเป็นตัวตนด้วยการใช้ความรู้ ประสบการณ์ ผสมผสานลงไปในงานนั้นอย่างเช่นการสร้างงานสปอยล์ภาพยนตร์แล้วนำไปเผยแพร่ต่อบนพื้นที่ของตนเอง ในขณะเดียวกันก็อาจส่งผลให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยอาจไม่รู้ว่าการกระทำของตนเองเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นซึ่งลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่ผูกขาดแก่เจ้าของลิขสิทธิ์จึงต้องมีการกำหนดขอบเขตการใช้อย่างเป็นธรรมที่ถือเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อสร้างสมดุลระหว่างสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์กับสิทธิของสาธารณชนให้มีโอกาสในการเข้าถึงงานที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

การให้ความคุ้มครองต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้การทำซ้ำหรือการดัดแปลงเป็นสิทธิเด็ดขาดของเจ้าของลิขสิทธิ์ซึ่งการที่ผู้ใช้งานแพลตฟอร์มทำการสร้างงานสปอยล์ภาพยนตร์จากการใช้งานภาพยนตร์ต้นฉบับของเจ้าของลิขสิทธิ์จึงเป็นการทำซ้ำดัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว ย่อมเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาถึงการสปอยล์ภาพยนตร์ส่วนใหญ่จะเป็นการนำงานต้นฉบับมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต และหากเป็นการสปอยล์ภาพยนตร์ในลักษณะการพูดคุยในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) ที่ได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาพยนตร์ และผสมผสานความรู้ ความชำนาญ ความรู้สึก ประสบการณ์ของผู้สปอยล์ จึงทำให้งานสปอยล์ภาพยนตร์ลักษณะนี้เสมือนหนึ่งมีตัวตนของผู้สปอยล์ที่จะทำให้ผู้รับชมผลงานได้รับความรู้เพิ่มเติมให้ยึดโยงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น และระหว่างการเล่าเรื่องได้บรรยาย

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับผู้ใช้งานแพลตฟอร์มสร้างผลงานจากการใช้งานของผู้อื่นภายใต้ขอบเขตการใช้อย่างเป็นธรรมและข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม : ศึกษาเฉพาะกรณีการสปอยล์ภาพยนตร์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิล สิริพิฑูร และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สังวรณ์ เรืองกาญจน์กุล และอาจารย์ ดร.พิรพงศ์ จงไพศาลสกุล

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แทรกความรู้สึก จุดมุ่งหมายของตัวละคร ปมความขัดแย้งของภาพยนตร์³ มิใช่เพียงว่าได้แค่รรถรสในการรับชมเท่านั้น จึงเป็นการเพิ่มเติมสิ่งใหม่ สนุกท้าทาย และวัตถุประสงค์ใหม่ลงไปในงานสปอยล์ภาพยนตร์ อันแตกต่างไปจากงานภาพยนตร์ที่เป็นต้นฉบับที่ให้ได้แค่รรถรสเท่านั้น

การสปอยล์ภาพยนตร์นั้นเมื่อได้ดำเนินการสร้างเนื้อหาดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีการเนื้อหาอัปโหลดเข้าสู่ระบบช่องทางแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน เช่น Facebook, Youtube เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Hosting) จึงถือว่ามีลักษณะเป็นงาน User-Generated Content (UGC) อย่างหนึ่งเนื่องจากเป็นเนื้อหาที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่ในโซเชียลมีเดียแพลตฟอร์มของผู้ให้บริการซึ่งเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ให้สาธารณชนเข้าถึงได้ และที่สำคัญสิ่งเหล่านั้นไม่ได้ถูกสร้างขึ้นโดยเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานต้นฉบับ⁴

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองและรักษาสมดุลประโยชน์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีการสร้างผลงานขึ้นจากการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์อยู่ด้วยกัน 3 ฝ่าย ได้แก่⁵ 1) เจ้าของลิขสิทธิ์ที่ถูกนำผลงานไปใช้ 2) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม 3) ผู้สร้างผลงาน

เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับผู้ใช้งานแพลตฟอร์มสร้างผลงานจากการใช้งานของผู้อื่นภายใต้ขอบเขตการใช้อย่างเป็นธรรมและข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม ศึกษาเฉพาะกรณีการสปอยล์ภาพยนตร์ ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พบว่ายังมีปัญหาย่อยหลายประการสามารถสรุปได้ ดังนี้

ประการแรก ปัญหาการปรับใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม

1.1) การตีความข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 32 วรรคแรก บัญญัติว่า “การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์” เป็นข้อยกเว้นทั่วไปเนื่องจากการวางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างกว้าง และมาตรา 32 วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับ

³ไพรัตน์ โคสะพลกิจ, “คลิปสปอยล์หนังในฐานะสารนอกตัวบทและปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), หน้า 61.

⁴Claire Beveridge, “What is User-Generated Content? And Why is it Important?,” Hootsuite, March 26, 2024, accessed February 23, 2025, [Online]. Available URL, <https://blog.hootsuite.com/user-generated-content-ugc/>

⁵พรกฤษฎ์ เลิศธนพาณิชย์, “ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์กรณีผู้ใช้งานในโลกอินเทอร์เน็ตสร้างสรรค์ผลงานโดยการ ทำซ้ำ ดัดแปลง หรือรวบรวมผลงานของผู้อื่น,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565), หน้า 3.

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ (1) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร (2) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท (3) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น (4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น (5) ทำซ้ำ คัดแปลง นำออกแสดงหรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายหรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว (6) ทำซ้ำ คัดแปลง นำออกแสดงหรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอนเพื่อประโยชน์ในการสอนของตนอันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร (7) ทำซ้ำ คัดแปลงบางส่วนของงาน หรือคัดลอกหรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษาเพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร (8) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ”

อย่างไรก็ตาม แม้มาตรา 32 วรรคสอง ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเจาะจงว่า การใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีวัตถุประสงค์การใช้ไว้ 8 กรณีด้วยกันที่ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ยังไม่เป็นการแน่ชัดว่าแม้จะไม่ใช้การกระทำตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา 32 วรรคสอง (1) – (8) แต่หากเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 32 วรรคแรก การกระทำดังกล่าวสามารถอ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 32 ได้หรือไม่ ซึ่งจากบทบัญญัติของมาตรา 32 ทำให้สามารถตีความได้ 2 แนวทาง ดังนี้⁶

1) การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดแก่งานอันมีลิขสิทธิ์แม้จะไม่ใช้เหตุตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 วรรคสอง (1) – (8) แต่ถ้าหากการกระทำนั้นไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร ก็จะทำให้การกระทำนั้นไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 32 วรรคแรก ซึ่งถือว่าเป็นไปตามข้อยกเว้นทั่วไปและกรณีตาม (1) - (8) เป็นเพียงตัวอย่างของการกระทำเท่านั้นซึ่งอาจมีการกระทำในรูปแบบอย่างอื่นอีกต่อไปได้

2) การกระทำที่จะถือว่าเข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้นั้นจะต้องเป็นการกระทำตามที่ปรากฏในมาตรา 32 วรรคสอง (1) – (8) เท่านั้น เนื่องจากมาตรา 32 วรรคสอง (1) - (8) เป็นการกระทำที่เป็นกรณีเฉพาะ (Certain special cases) ที่จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของมาตรา 32 วรรคหนึ่ง

ผู้เขียนเห็นด้วยตามแนวทางที่สอง กล่าวคือ การตีความข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขทั้งสามประการโดยลำดับแรกจะต้องทำการพิจารณาก่อนว่าการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้แล้วโดยเฉพาะเจาะจงหรือกรณีพิเศษ ตามมาตรา 32 วรรคสอง (1) – (8) अनुमात्रा

⁶พิสวาท สุคนธ์พันธุ์ และณัฐพงศ์ สุวรรณอินทร์, “การสื่อเสียนงานอันมีลิขสิทธิ์กับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย: กรณีศึกษาปัญหาการตีความว่าด้วยการใช้งานที่เป็นธรรม,” วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2563): 15-17.

อนุมาตราหนึ่งหรือไม่ อันเป็นไปตามเงื่อนไขประการที่ 1 ที่ระบุว่า “Certain Special Cases” ซึ่งจะมีทั้งในหลัก Three-step test ของอนุสัญญากรุงเบิร์น และองค์ประกอบแรกของมาตรา 13 ของ TRIPs ซึ่งหากเปรียบเทียบตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยก็คือ มาตรา 32 วรรคสอง (1) – (8) และสิ่งที่ต้องพิจารณาลำดับถัดมา คือการกระทำ การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32 วรรคหนึ่ง หรือไม่ ซึ่งจะเป็นไปตามเงื่อนไข ประการที่ 2 และเงื่อนไขประการที่ 3 ของหลัก Three-step test ของอนุสัญญากรุงเบิร์น และองค์ประกอบที่สอง และสามของมาตรา 13 ของ TRIPs และประเทศไทยยังได้มีคำพิพากษาที่วินิจฉัยเป็นไปตามแนวทางที่สองข้างต้น โดยศาลวินิจฉัยว่า “...ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ 3 ประการ คือ (1) เป็นการกระทำต่าง ๆ ตามที่มาตรา 32 วรรคสอง กำหนดไว้ (2) การกระทำนั้นต้อง ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และ (3) การกระทำนั้นต้อง ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร...”⁷

1.2) การพิจารณาความรับผิดชอบเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ใช้งานแพลตฟอร์มที่กระทำการสอยล์ ภาพยนตร์ ซึ่งตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม การกระทำที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับงานสอยล์ภาพยนตร์ก็คือ มาตรา 32 วรรคสอง (3) “ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความ เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น” ซึ่งมีลักษณะเป็นเพียงการนำส่วนหนึ่งส่วนใดของงานมาใช้เพื่อประกอบ การบรรยายถึงความรู้สึก ความคิดเห็น โดยไม่ได้มีลักษณะเป็นการเปิดเผยเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญของงาน ภาพยนตร์ จึงมีความแตกต่างจากการสอยล์ภาพยนตร์ที่โดยธรรมชาติของงานแล้ว จะต้องมีการเปิดเผยเนื้อหา ที่เป็นสาระสำคัญของงานภาพยนตร์ และมาตรา 32 วรรคสอง (3) มิได้มีการกล่าวถึงการสร้างเนื้อหาเผยแพร่ บนแพลตฟอร์มแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าไม่อาจนำมาตรา 32 วรรคสอง (3) มาปรับใช้กับการสอยล์ ภาพยนตร์ที่ได้มีการกระทำผ่านช่องทางแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ถือว่ามีลักษณะเป็นงาน User-Generated Content (UGC) อย่างหนึ่ง

ประการที่สอง ปัญหาข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ให้บริการรับฝากข้อมูล และการคุ้มครอง สิทธิในการใช้อย่างเป็นธรรมจากมาตรการการแจ้งให้ทราบและนำออก

1.1) ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการรับฝากข้อมูล ปรากฏอยู่ในมาตรา 43/4 บัญญัติว่า “ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่จะได้รับยกเว้นความรับผิดชอบตามมาตรา 43/1 ต้องให้บริการภายใต้ เงื่อนไขดังต่อไปนี้ (1) ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามคำสั่งของผู้ใช้บริการ โดยไม่รู้หรือไม่มีเหตุ อันควรรู้ว่ามีข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ตนให้บริการและได้นำ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อ้างว่าได้ทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือระงับ การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวโดยไม่ชักช้าเมื่อได้รู้หรือได้รับแจ้งถึงการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น...”

⁷คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1908/2546.

จากบทบัญญัติดังกล่าว หากเกิดกรณีที่ผู้ให้บริการได้รับการแจ้งแล้วแต่เพิกเฉยไม่นำเนื้อหาออกก็ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ฐานละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ได้กำหนดว่าจะมีความรับผิดชอบทางกฎหมายร่วมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สร้างและนำเข้าข้อมูลที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์เข้าสู่ระบบแต่อย่างใด และการกำหนดให้รับผิดชอบฐานละเมิดลิขสิทธิ์นั้น จะเท่ากับว่าเนื้อหาดังกล่าวผู้ให้บริการเป็นผู้สร้างขึ้นด้วยตัวเองลำพังซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เนื้อหาดังกล่าวผู้ให้บริการเป็นผู้สร้าง ดังนั้น การกำหนดให้ผู้ให้บริการจะต้องรับผิดชอบเช่นนี้ จึงเป็นการขัดต่อหลักการแจ้งให้ทราบและนำออก⁸

เมื่อทำการพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ให้บริการไม่ได้สมคบคิดเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการมาตั้งแต่ต้น และไม่ใช่ว่าการแบ่งหน้าที่กันทำ และผู้ให้บริการไม่ได้มีการกระทำความผิดเป็นการก่อให้เกิดความผิด ในส่วนของการที่ผู้ให้บริการเข้ามาเกี่ยวข้องกับภายหลังที่ความผิดสำเร็จแล้ว ด้วยการเพิกเฉยไม่นำเนื้อหาออกนั้น ก็เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ความผิดของผู้ใช้บริการสำเร็จแล้ว ดังนั้น ผู้ให้บริการจึงไม่อาจรับผิดชอบเป็นตัวการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาประกอบกับขอบเขตของกฎหมายอาญาจะต้องมีข้อจำกัดไม่ควรที่จะนำมาใช้เพียงเพื่อที่จะลงโทษพฤติกรรมที่ปราศจากพิษภัยถ้าการกระทำนั้นมิได้มีความชั่วอยู่ในตัวซึ่งผู้ให้บริการไม่สามารถกำกับหรือมีอำนาจเหนือการกระทำ ความผิดของผู้ใช้บริการได้จึงสอดคล้องกับทฤษฎีนายเหนือการกระทำความผิด¹⁰

ในส่วนความรับผิดชอบฐานละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ผู้ให้บริการไม่ถือว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เนื่องจากการละเมิดนั้นเกิดขึ้นสำเร็จตั้งแต่ที่ผู้ให้บริการได้สร้างเนื้อหาก่อนที่จะได้มีการอัปโหลดข้อมูลเข้าสู่แพลตฟอร์มโดยผู้ให้บริการไม่รู้ถึงขณะให้บริการซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความผิด¹¹

⁸Julie Sigall, “Regulatory Perspectives on Intermediary Liability: The United States Experience,” Seminar on Copyright and Internet Intermediaries , April 2005, 3. อ้างถึงในพันธุ์สยาม ห้วยแก้ว, “ความรับผิดชอบในการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 48.

⁹Walker Nigel, “The scope of Criminal Law,” **Sentencing in a Rational Society** (United Kingdom: Penguin Books Ltd, 1972) อ้างถึงในอภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, **ทฤษฎีอาญา ทฤษฎีโทษ และกระบวนการขึ้นพื้นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562), หน้า 41 – 53.

¹⁰สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, “ผู้กระทำความผิดและการร่วมกระทำความผิด (Taeterschaft Und Teilnahme) ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน,” **ตุลพาห** 55, 3 (กันยายน - ธันวาคม 2551): 194 - 195.

¹¹พิชัย พันภัย, “ทฤษฎีและขอบเขตของกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค,” วารสารศาลยุติธรรมปริทัศน์ ปีที่ 5, ฉบับที่ 4 (เมษายน - พฤษภาคม 2554): 111. อ้างถึงในสุพัตรา ภูบ้านหม้อ, “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาททางแพ่งและวิธีพิจารณาคดีหมิ่นประมาททางแพ่ง,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2560), หน้า 22 - 23.

1.2) การแจ้งให้ทราบและนำออกของประเทศไทยกำหนดให้ผู้แจ้งต้องคำนึงถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ปรากฏอยู่ในมาตรา 43/6 วรรคสอง บัญญัติว่า “การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าของลิขสิทธิ์คำนึงถึงบทบัญญัติในส่วนที่ 6 ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ การแจ้งต้องทำเป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้...” หลักการแจ้งให้ทราบและนำออกนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเข้ามาตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ซึ่งประเทศไทยได้รับหลักการมาจาก Digital Millennium Copyright Act (DMCA)¹² ของประเทศสหรัฐอเมริกา

การพิจารณาถึงองค์ประกอบในการแจ้งให้ทราบและนำออกได้มีการวางหลักไว้ใน Section 512 (C)(3) ของ DMCA 1998 ซึ่งกำหนดเพียงว่าการร้องเรียนนั้นจะต้องเกิดจากความเชื่อโดยสุจริตเท่านั้น¹³ แต่มาตรา 43/6 วรรคสอง ได้กำหนดให้พิจารณาถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์อันเป็นการเพิ่มเติมเกินไปกว่าหลักการของ DMCA ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรมีการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 43/6 วรรคสอง ให้เป็นตาม DMCA ที่ให้คำนึงถึงความสุจริตเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแจ้งเตือนและนำออก เนื่องจากการกำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องพิจารณาเองว่าการกระทำดังกล่าวจะเข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ เป็นการผลักภาระให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และการพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งสามารถที่จะอ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้หรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาการกระทำเป็นรายกรณี (Certain Special Cases) ซึ่งเป็นการยาก และระบบแจ้งให้ทราบและนำออกนี้เป็นกระบวนการในขั้นต้นเท่านั้น ไม่ได้ถูกออกแบบมาให้เป็นกระบวนการในการตัดสินใจว่าการกระทำนั้นเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ อีกทั้ง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดในขั้นต้นให้คำนึงถึงความสุจริตหรือให้พิจารณาถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ผลประการสุดท้ายของขั้นตอนกระบวนการแจ้งให้ทราบและนำออกจะมีผลที่เหมือนกัน กล่าวคือ หากเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาที่ผู้ให้บริการได้แจ้งไป ผู้ให้บริการจะต้องนำเนื้อหาที่เจ้าของลิขสิทธิ์อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์กลับเข้าสู่แพลตฟอร์มอยู่ดี

ประการที่สาม ปัญหาการอ้างความเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ของงานอันมีที่มาจากงานของบุคคลอื่นเอาไว้ตามมาตรา 11 บัญญัติว่า “งานใดมีลักษณะเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ผู้ที่ได้ดัดแปลงนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้ดัดแปลงตามพระราชบัญญัตินี้แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง”

¹²IDG, “ระบบ Notice and Takedown ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย,” สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2568, [Online]. Available URL, <https://idgthailand.com/notice-and-takedown/>

¹³Section 512(C)(3) (v) DMCA 1998

กฎหมายให้ความสำคัญกับการอนุญาตเท่ากับว่า แม้การสพอยล์ภาพยนตร์ลักษณะที่เป็นการเล่าเรื่อง (Storytelling) ได้มีการผสมผสานตัวตนของผู้เล่า ความรู้ ประสบการณ์ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์นั้น ซึ่งไม่มีอยู่ในงานต้นฉบับเพื่อให้ผู้ชมยึดโยงกับความเป็นจริงมากกว่าการที่จะได้รับเพียงอรรถรสในการรับชมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่มียกงานต้นฉบับ และเป็นงานที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานขั้นต่ำก็ตาม แต่เมื่อได้มีการนำงานภาพยนตร์ของผู้อื่นมาดัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาตทำให้งานสพอยล์ภาพยนตร์นั้น ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีหยาดเหงื่อจากหน้าผาก ที่กำหนดว่าหากผู้สร้างสรรค์ได้ลงแรงงาน ลงเงิน ใช้ความรู้ เพื่อสร้างสิ่งใด รัฐจะต้องให้ความคุ้มครองงานนั้นภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อเป็นการตอบแทนการลงทุนลงแรงของผู้สร้างงาน¹⁴

จากที่กล่าวไปข้างต้น เพื่อให้สามารถนำข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์มาปรับใช้กับการสพอยล์ภาพยนตร์ที่มีลักษณะเป็นการเล่าเรื่อง (Storytelling) โดยกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็น Certain Special Cases ซึ่งจะทำให้ทั้งการกระทำนั้นไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และผลงานนั้นจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์รวมถึงการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ให้มีความชัดเจน และปรับเปลี่ยนกระบวนการแจ้งให้ทราบและนำออกที่เกินความจำเป็น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการปรับใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม

1.1) การตีความข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 32 ผู้ศึกษาเห็นว่า แม้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 32 จะมีการตีความออกเป็น 2 แนวทาง นั้น ผู้ศึกษาเห็นด้วยกับแนวทางที่สอง กล่าวคือ การกระทำใดที่จะอ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 32 จะต้องเป็นการตามที่กำหนดไว้เป็นกรณีเฉพาะเจาะจงหรือกรณีพิเศษ Certain Special Cases ตามมาตรา 32 วรรคสอง (1) – (8) เท่านั้น จึงจะพิจารณาต่อไปถึงมาตรา 32 วรรคแรก ซึ่งสอดคล้องกับหลัก Three-step test ของอนุสัญญากรุงเบิร์น และองค์ประกอบที่สองและสามของมาตรา 13 ของ TRIPs รวมถึงคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยที่เคยวินิจฉัยในทำนองเดียวกัน ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตีความดังกล่าวอีก จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

เดิม มาตรา 32 วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำได้ต่อไปนี้...” แก้ไขเป็น “ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำแก่งานตามวรรคหนึ่งมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากประกอบด้วยเงื่อนไขซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการใช้ดังต่อไปนี้เท่านั้น...”

¹⁴นินนาท บุญยะเดช, “หลักเกี่ยวกับ Originality และ ขนาดความวิริยะอุตสาหะที่ลงในการ สร้างสรรค์งานกับกฎหมายลิขสิทธิ์ ไทย : ศึกษาเทียบเคียงกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา,” GotoKnow, 23 มิถุนายน 2555, สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568, [Online]. Available URL, <https://www.gotoknow.org/posts/64047>

1.2) เงื่อนไขการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์กรณีการสอยด์ภาพยนตร์ เมื่อพิจารณามาตรา 32 วรรคสอง (1) –(8) แล้ว ไม่มีอนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่ง ที่จะนำมาปรับใช้กับงาน UGC ที่มีลักษณะเป็นงานสอยด์ภาพยนตร์ แต่จากการศึกษากฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศแคนาดาได้มีการกำหนดบทบัญญัติข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับกรณีผลงาน UGC¹⁵ ไว้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะ Certain Special Cases เนื่องจากคนในสังคมสามารถเข้าถึงงานที่มีความหลากหลายเกิดกระบวนการส่งผ่านความรู้มากยิ่งขึ้นและการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างประโยชน์ทั้งสองส่วนตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการสร้างผลงานใหม่ ๆ ที่ต่อยอดจากผลงานที่มีอยู่ก่อนจึงสอดคล้องกับทฤษฎีแรงงานเกี่ยวกับทรัพย์สินของจอห์น ล็อก ที่แม้จะยอมรับว่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของเจ้าของนั้นเป็นสิทธิผูกขาดแต่ก็สามารถที่จะถูกจำกัดขอบเขตให้เหมาะสมเพื่อให้สาธารณชนเข้าถึงได้เนื่องจากว่าทรัพย์สินทางปัญญานั้น ถือเป็นทรัพยากรของสังคมส่วนรวมเช่นเดียวกัน¹⁶ และสอดคล้องกับหลักการประโยชน์นิยมของเจเรมี เบนธัม ที่นำเกณฑ์ความสุขของสาธารณชนมาเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจกฎหมายที่ดีจะต้องเป็นกฎหมายที่สร้างความสุขให้กับประชาชน¹⁷ เมื่อสาธารณชนได้เข้าถึงงานที่มีความหลากหลายย่อมทำให้เข้าถึงสุนทรียภาพได้มากยิ่งขึ้น ประชาชนจะมีความสุขทำให้กฎหมายนั้นเป็นกฎหมายที่ดี

ดังนั้น ควรนำกฎหมายลิขสิทธิ์ของแคนาดามาปรับใช้ในการให้ความคุ้มครองงาน UGC แต่ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการกำหนดเพิ่มเติมในเรื่องของปริมาณการนำงานต้นฉบับมาใช้ เนื่องจากยิ่งนำงานต้นฉบับมาใช้ในปริมาณที่น้อยเท่าใด ก็จะเป็นการใช้ที่เป็นธรรมมากเท่านั้น และเมื่อมีการใช้งานต้นฉบับในปริมาณที่น้อยแล้วย่อมเป็นการกำหนดให้ผู้สร้างงานสอยด์ภาพยนตร์จะต้องไปศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ซึ่งจะต้องนำมาใช้ในการสร้างผลงานของตนเองในสัดส่วนเนื้อหาที่มากกว่าเนื้อหาจากงานต้นฉบับย่อมทำให้ผู้รับชมผลงานยึดโยงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ได้ความรู้เพิ่มเติม มิใช่เป็นเพียงการได้อรรถรสเท่านั้น และมีลักษณะเฉพาะตัวของผู้สอยด์ภาพยนตร์เสมือนได้ตัวตนของตนเองไว้ ทำให้งานสอยด์ภาพยนตร์ที่เกิดขึ้นนี้ย่อมแตกต่างจากงานงานต้นฉบับซึ่งไม่เป็นการละเมิดสิทธิอันสอดคล้องกับการอธิบายลักษณะเฉพาะของบุคคลของเฮเกล¹⁸ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

¹⁵ Copyright Act (R.S.c., 1985 c. C-42) Section 29.21.

¹⁶ Peter Drahos, **A Philosophy of Intellectual Property** (Hampshire: Ashgate Publishing Limited, 1996), 43. อ้างถึงใน จุมพล ภิบาลสินวัฒน์ และภูมินทร์ บุตรอินทร์, **คำอธิบายกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565), หน้า 140.

¹⁷ จุมพล ภิบาลสินวัฒน์ และภูมินทร์ บุตรอินทร์, หน้า 148 – 149.

¹⁸ จุมพล ภิบาลสินวัฒน์ และภูมินทร์ บุตรอินทร์, หน้า 163.

เพิ่มเติมต่อจากมาตรา 32 วรรคสอง (3) เป็น “มาตรา 32 วรรคสอง (3/1) การกระทำของ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นบุคคลธรรมดาต่อผลงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้เผยแพร่ปรากฏสู่สาธารณะ ซึ่งมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าผลงานที่นำมาใช้ไม่ได้เกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ ที่ไม่ใช่เพื่อการค้าหรือสร้างขึ้นมาเพื่อทดแทนงานที่ถูกใช้ และมีการรับรู้ถึงเจ้าของลิขสิทธิ์ของงานที่นำมาใช้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่หากเป็นการเปิดเผยสาระสำคัญของงานภาพยนตร์ จะต้องคำนึงถึงปริมาณ หรือจำนวนที่เป็นสาระสำคัญของงานภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ที่ถูกนำมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะสร้างผลงานประเภทใดต้องปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง

การใช้เพื่อสร้างผลงานใหม่ หมายถึง การกระทำใด ๆ ต่องานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นที่กฎหมาย ลิขสิทธิ์กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวแต่ไม่รวมถึงสิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้งานและผลงาน ที่สร้างขึ้นใหม่ต้องเผยแพร่ผ่านตัวกลางผู้ให้บริการเพื่อให้ปรากฏแก่สาธารณะ”

2. ปัญหาข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ให้บริการรับฝากข้อมูล และการคุ้มครองสิทธิในการ ใช้อย่างเป็นทางการจากมาตรการการแจ้งให้ทราบและนำออก

2.1) ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการรับฝากข้อมูล การที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 43/4 กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ให้บริการรับฝาก ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย แต่หากเกิดกรณีที่ผู้ให้บริการเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ โดยการไม่เนื้อหาที่อาจละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากแพลตฟอร์มภายหลังจากที่ได้รับแจ้งจากเจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว ผู้ให้บริการจะต้องรับผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์โดยที่ไม่ได้กำหนดสัดส่วนความรับผิดของผู้ให้บริการว่าจะต้อง รับผิดชอบกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สร้างเนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์อย่างไร ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่ากรณีที่กฎหมายกำหนดเช่นนี้ ย่อมไม่เป็นธรรมกับผู้ให้บริการขัดกับหลักการแจ้งเตือนและนำออก และการผู้ให้บริการเพิกเฉยไม่นำเนื้อหา ออกจะถือว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ให้เสียหายแก่สิทธิไม่ได้ และการละเมิดลิขสิทธิ์ นั้นเป็นความผิดสำเร็จอยู่ก่อนแล้วที่จะทำการอัปโหลดข้อมูลโดยผู้ให้บริการไม่รู้ถึงในขณะให้บริการนั้น และไม่ได้มีลักษณะเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำแต่อย่างใด ผู้ให้บริการจึงไม่อาจรับผิดชอบเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ตามประมวลกฎหมายอาญา สอดคล้องกับโครงสร้างความรับผิดทางอาญา ประกอบกับขอบเขต ของกฎหมายอาญาจะต้องมีข้อจำกัดถึงขอบเขตของกฎหมายอาญาโดยที่การใช้โทษทางอาญาจะต้องไม่ควรที่จะ นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์เพียงเพื่อที่จะลงโทษพฤติกรรมที่ปราศจากพิษภัยถ้าการกระทำนั้นมิได้มีความชั่ว

อยู่ในตัว¹⁹ซึ่งผู้ให้บริการไม่สามารถกำกับหรือมีอำนาจเหนือการกระทำความผิดของผู้ใช้บริการ ได้จึงสอดคล้องกับทฤษฎีนาเยเหนือการกระทำความผิด²⁰

ในส่วนความรับผิดฐานละเมิดตามมาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น การที่ผู้ให้บริการเพิกเฉยไม่นำเนื้อหาออกจะถือว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ให้เสียหายแก่สิทธิไม่ได้เนื่องจากการละเมิดนั้นเกิดขึ้นสำเร็จตั้งแต่ก่อนที่จะได้มีการอัปโหลดข้อมูลเข้าสู่แพลตฟอร์ม โดยผู้ให้บริการไม่รู้ถึงเนื้อหาให้บริการและข้อมูลได้ไหลผ่านจำนวนมากโดยสภาพแล้ว ไม่อาจถือว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ดังนั้น ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดอันสอดคล้องกับทฤษฎีความผิด²¹ จึงเป็นกรณีที่กฎหมายลิขสิทธิ์ไทยไม่มีการกำหนดความรับผิดเป็นกรณีเฉพาะ

จากการศึกษากฎหมายของประเทศแคนาดาที่ได้มีการกำหนดความรับผิดของผู้ให้บริการกรณีที่เพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ไว้โดยเฉพาะซึ่งเป็นโทษปรับแต่ถึงอย่างไรก็ดี ยังคงมีข้อจำกัดเนื่องจากแคนาดาใช้ระบบ Notice and Notice ซึ่งผู้ให้บริการมีบทบาทน้อยกว่า กล่าวคือ ไม่มีหน้าที่ในการนำเนื้อหาออก และการกำหนดเพิกเฉยปรับอย่างเดียวอาจเป็นการเปิดช่องให้ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยการยอมจ่ายแค่เพียงค่าปรับที่มีจำนวนแน่นอนน้อยกว่าค่าเสียหายตามความเป็นจริงย่อมเป็นผลเสียแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และในส่วนของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สร้างเนื้อหาจะต้องรับผิดชอบจำนวนเสียก่อนเนื่องจากได้กระทำความผิดไปโดยเจตนาก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์อันสอดคล้องกับทฤษฎีความผิดส่วนที่เหลือผู้ให้บริการจะเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งเงื่อนไขนี้ไม่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายของแคนาดา แต่หากไม่มีเงื่อนไขข้อนี้ย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้ให้บริการอันสอดคล้องกับหลักการแจ้งเตือนและนำออกที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความแน่นอนและชัดเจนความรับผิดของผู้ให้บริการที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้น จากเหตุผลข้างต้นจึงสมควรกำหนดให้ผู้ให้บริการร่วมผิดกับผู้ให้บริการโดยให้รับผิดชอบตามจำนวนเสียก่อน และหากผู้ให้บริการกระทำผิดซ้ำก็ไม่สมควรที่จะได้รับความคุ้มครองจะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ใช้บริการ โดยที่ผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สร้างเนื้อหาที่ละเมิดลิขสิทธิ์จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามความเป็นจริงต่อเจ้าของลิขสิทธิ์เต็มตามจำนวนตามมาตรา 64 อยู่แล้ว

ผู้ศึกษาเห็นควร มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้มีกำหนดความรับผิดของผู้ให้บริการให้มีความรับผิดที่ชัดเจนโดยนำกฎหมายของแคนาดามาปรับใช้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

¹⁹Walker Nigel, "The scope of Criminal Law," Sentencing in a Rational Society (United Kingdom: Penguin Books Ltd, 1972) อ้างถึงในอภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, ทฤษฎีอาญา ทฤษฎีโทษ และกระบวนการขึ้นพื้นฐาน, เรื่องเดียวกัน.

²⁰สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, เรื่องเดียวกัน.

²¹Prosser, William L, Law of Torts (Minnesota: West Publishing Co, 1978), 140. อ้างถึงในสายสุดา นิงสานนท์, "ความรับผิดเด็ดขาดในกฎหมายลักษณะละเมิด," (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 40.

เพิ่มเติมต่อจากมาตรา 43/4 วรรคสอง (3) เป็น “มาตรา 43/4 วรรคสอง (4) ผู้ให้บริการซึ่งสร้างข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นโดยการละเมิดลิขสิทธิ์ต้องรับผิดชอบเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 64 อย่างเต็มจำนวน และผู้ให้บริการได้รู้หรือได้รับแจ้งถึงการละเมิดลิขสิทธิ์นั้นแต่เพิกเฉยไม่นำข้อมูลออกจากระบบโดยเร็วจะต้องรับผิดชอบค่าปรับแก่เจ้าของลิขสิทธิ์เป็นเงินจำนวนไม่เกินส่วนที่เหลือจากที่ผู้ให้บริการจะต้องชดเชยแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ หากผู้ให้บริการกระทำผิดซ้ำหรือให้บริการโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเอื้ออำนวยต่อการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์จะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ให้บริการ โดยพิจารณาจากพฤติการณ์และความร้ายแรงว่ามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด”

2.2) มาตรการการแจ้งให้ทราบและนำออกที่เกินความจำเป็น การแจ้งให้ทราบและนำออกของประเทศไทย กำหนดให้ผู้แจ้งต้องคำนึงถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ปรากฏอยู่ในมาตรา 43/6 อันเนื่องจากการแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2565 ที่มีการเพิ่มเติมมาตรา 43/6 ซึ่งได้รับหลักการมาจาก Digital Millennium Copyright Act (DMCA)²² แต่จากศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา ใน Section 512 (C) (3) ของ DMCA 1998 นั้น กำหนดเพียงว่าการร้องเรียนจะต้องเกิดจากความเชื่อโดยสุจริตว่าเป็นกรณีที่ผู้ให้บริการได้ใช้เนื้อหาในลักษณะที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่มาตรา 43/6 วรรคสอง ของประเทศไทยนั้น ได้กำหนดถึงขนาดให้ผู้เจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องพิจารณาถึงบทบัญญัติในส่วนที่ 6 เรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

การกำหนดให้ผู้เจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องพิจารณาเองว่าผลงานนั้นเป็นการกระทำที่จะเข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ เป็นการยากเนื่องจากมีองค์ประกอบในการพิจารณาหลายประการได้แก่ เป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และเป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควรหรือไม่ และจะต้องพิจารณาการกระทำเป็นรายกรณี (Certain Special Cases) ด้วยว่าการใช้งานนั้นเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เช่น มาตรา 32 วรรคสอง (1)-(8) เป็นต้น ที่สำคัญระบบ Notice and takedown ไม่ได้ถูกออกแบบมาให้เป็นกระบวนการตัดสินใจมีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ ซึ่งการที่จะต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่สามารถอ้างกฎหมายได้หรือไม่ จะต้องเป็นกระบวนการในชั้นศาลซึ่งเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด อีกทั้ง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดในชั้นต้นให้คำนึงถึงความสุจริตหรือให้ผู้เจ้าของลิขสิทธิ์พิจารณาถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ก่อนที่จะมีการแจ้งไปยังผู้ให้บริการนั้น ผลประการสุดท้ายของขั้นตอนกระบวนการแจ้งให้ทราบและนำออกจะมีผลที่เหมือนกัน กล่าวคือ หากเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาที่ผู้ให้บริการได้แจ้งไป ผู้ให้บริการจะต้องนำเนื้อหาที่เจ้าของลิขสิทธิ์อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์กลับเข้าสู่แพลตฟอร์มอยู่ดี ดังนั้น ควรกำหนดให้การร้องเรียนของเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องเกิดจากความเชื่อโดยสุจริตจึงเพียงพอแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย DMCA ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกฎหมายต้นแบบในเรื่องดังกล่าว และหลักการแจ้งเตือนและนำออก ผู้ศึกษาจึงเห็นควร มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

²²IDG, “ระบบ Notice and Takedown ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย.”

มาตรา 43/6 วรรคสอง เดิม บัญญัติว่า “การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าของลิขสิทธิ์คำนึงถึง บทบัญญัติในส่วนที่ 6 ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ การแจ้งต้องทำเป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้” แก้ไขเป็น “การแจ้งตามวรรคหนึ่ง จะต้องเกิดจากความเชื่อโดยสุจริตว่าผู้ให้บริการรายนั้นได้ใช้เนื้อหาในลักษณะที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ การแจ้งต้องทำเป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้”

3. ปัญหาการอ้างความเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม

การสร้างงานสเปเชียลภาพยนตร์ถือเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์จากผลงานของผู้อื่นในฐานะผู้ดัดแปลงเอาไว้ใน มาตรา 11 โดยกฎหมายให้ความสำคัญกับการได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานต้นฉบับที่ถูกนำมาใช้ แต่การสร้างงานสเปเชียลภาพยนตร์ส่วนใหญ่แล้ว มักจะเป็นการนำงานภาพยนตร์ต้นฉบับมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตทำให้ไม่อาจได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เท่ากับว่าแม้ผลงานดังกล่าวผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะ ทรัพย์สิ้นหรือแรงงานมากเพียงใด ก็ไม่มีสิทธิในงานนั้นตามกฎหมายจึงขัดแย้งกับทฤษฎีหยาดเหงื่อจากหน้าผากที่กำหนดว่าหากผู้สร้างสรรค์ได้ลงแรงงาน ลงเงิน ใช้ความรู้ เพื่อสร้างสิ่งใดรัฐจะต้องให้ความคุ้มครองงานนั้นภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อเป็นการตอบแทนการลงทุนลงแรงของผู้สร้างงาน²³ แต่จะต้องแสดงออกให้เห็นถึงความริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานขั้นต่ำซึ่งกรณีนี้ถือว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำก็คือการคัดลอกนำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาพิมพ์เรียงลำดับใหม่โดยไม่ได้เพิ่มสิ่งใดใหม่เข้าไปในงานนั้นถึงจะไม่ใช่งานสร้างสรรค์²⁴

เมื่อพิจารณาจากการสเปเชียลภาพยนตร์ที่มีลักษณะที่เป็นการเล่าเรื่อง (Storytelling) เป็นการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ พิธีกรรม ที่มีอยู่จริงหรือเคยมีอยู่จริงที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้รับชมผลงานดังกล่าวให้ขัดโยงกับความเป็นจริงมากกว่าได้รับเพียงอรรถรสในการรับชมนั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่มีในงานต้นฉบับ จึงเป็นที่มิระดับความคิดสร้างสรรค์ที่สูงกว่ามาตรฐานขั้นต่ำสมควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ดังนั้น ไม่อาจนำมาตรา 11 มาปรับใช้กับการสเปเชียลภาพยนตร์ลักษณะที่เป็นการเล่าเรื่อง (Storytelling) จึงเป็นกรณีที่กฎหมายลิขสิทธิ์ไทยไม่มีการให้ความคุ้มครองเป็นกรณีเฉพาะ

²³ นินนาท บุญยะเดช, “หลักเกี่ยวกับ Originality และ ขนาดความวิริยะอุตสาหะที่ลงในการ สร้างสรรค์งานกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ไทย : ศึกษาเทียบเคียงกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา.”

²⁴ อานาจ เนตสุภา และชาญชัย อารีวิทยาเลิศ, คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิญญูชน, 2558), หน้า 40.

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามาตรา 103 ให้คุ้มครองงานดัดแปลงแม้ว่าจะเป็น การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตก็ตามแต่มีเงื่อนไขว่าการกระทำที่นำงานอันมีลิขสิทธิ์ ของผู้อื่นมาใช้นั้น จะต้องเป็นการกระทำที่อ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้²⁵ ดังนั้น หากได้มีการกำหนดให้ การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นมาใช้ในการสร้างงาน UGC อันมีลักษณะเป็นการสพอยล์ภาพยนตร์โดยกำหนด เป็น Certain Special Cases เอาไว้ให้เป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการใช้ตามมาตรา 32 วรรคสอง อันเป็นผลสืบ เนื่องมาจากประเด็นปัญหาการปรับใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม ที่ได้มีการ กำหนดเป็น Certain Special Cases เอาไว้ในมาตรา 32 วรรคสอง แล้ว จะส่งผลทำให้ทั้งการกระทำนั้นไม่เป็นการ ละเมิดลิขสิทธิ์ และผลงานสพอยล์ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ผู้ศึกษาเห็นควร มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองงานดังกล่าว โดยนำ กฎหมายของสหรัฐอเมริกาปรับใช้ แต่ควรมีการกำหนดให้งานที่สร้างขึ้นมานั้นนอกจากจะต้องพิจารณา วัตถุประสงค์ของการใช้ที่จะต้องเข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์แล้วนั้น และจะต้องถึงขนาดเป็นงานที่แปลงรูป ด้วยเนื่องจากการสร้างงานลักษณะนี้เริ่มต้นมาจากการนำงานมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจึงต้องมีการกำหนด เงื่อนไขการได้รับความคุ้มครองที่เข้มงวดและแม้เจตนารมณ์ของกฎหมายลิขสิทธิ์จะเป็นการต่อยอด ทางความคิดเปิดโอกาสให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานที่มีความหลากหลายก็ตาม แต่จะต้องอยู่ภายใต้ความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์และประโยชน์สาธารณะไม่ให้เจ้าของ ลิขสิทธิ์ได้รับความกระทบกระเทือนเกินสมควรมิใช่ว่าสาธารณชนสามารถที่จะใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ได้ โดยไม่ได้รับอนุญาตโดยปราศจากขอบเขตอันสอดคล้องกับหลักความสมดุลระหว่างสิทธิผู้สร้างสรรค์และ ประโยชน์สาธารณะ²⁶ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

เพิ่มเติมต่อจากมาตรา 11 เป็น วรรคสองและวรรคสาม บัญญัติว่า “การดัดแปลงงานตามวรรคหนึ่ง หากเป็นการนำงานมาใช้ภายใต้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์แล้วแม้จะไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ผู้ ดัดแปลงจะมีลิขสิทธิ์ที่ต่อเมื่องานนั้นเป็นงานแปลงรูปและจะมีลิขสิทธิ์ก็เฉพาะแต่ในเนื้อหาที่ได้ดัดแปลงโดย

²⁵House Report No 94-1476 (n 20) 57–58 อ้างถึงในชื่อนาง วิพพานพจน์, “แนวทางการตีความมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 เพื่อให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์แก่ งานดัดแปลงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ พิจารณา ตามแนวทางของสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา”, วารสาร LAW-05. บทความที่ประชุมวิชาการ (ระดับชาติ) การสัมมนา วิชาการเนื่องในโอกาสศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเปิดทำการครบ 25 ปี (Symposium 2022) ใน หัวข้อ “IP Innovation and IT Challenges in the Transformed World”, ฉบับที่ 7 (2565) : 9,<https://dspace.spu.ac.th/items/726629c4-2f26-4779-82e7-327bca971171>.

²⁶จุฬพล ภิญญินวัฒน์และภูมินทร์ บุตรอินทร์, หน้า 183.

ไม่ครอบคลุมไปถึงเนื้อหาของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำมาใช้และไม่มีผลเป็นการขยายอายุความคุ้มครองของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำมาใช้

งานแปลงรูป หมายถึง งานที่เกิดจาก ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมหรือกระทำการใดแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นในส่วนอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และกระทำไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ใหม่แตกต่างจากงานเดิมแต่จะต้องไม่เป็นการแทนที่งานเดิม”

เอกสารอ้างอิง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1908/2546.

จุมพล ภิบุญอินวัฒน์ และภูมินทร์ บุตรอินทร์. **คำอธิบายกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565.

นินนาท บุญยะเดช. หลักเกี่ยวกับ Originality และ ขนาดความวิริยะอุตสาหะที่ลงในการ
สร้างสรรค์งานกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย : ศึกษาเทียบเคียงกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา
[Online]. Available URL, <https://www.gotoknow.org/posts/64047>. 2568 (กุมภาพันธ์, 19).

พรภรณ์ เลิศชนพานิชย์. “ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์กรณีผู้ใช้งานในโลกอินเทอร์เน็ตสร้างสรรค์
ผลงานโดยการ ทำซ้ำ ดัดแปลง หรือรวบรวมผลงานของผู้อื่น.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565.

พิชัย พันภัย. “ทฤษฎีและขอบเขตของกฎหมายความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์เพื่อการคุ้มครอง
ผู้บริโภค.” **วารสารศาลยุติธรรมปริทัศน์** ปีที่ 5. ฉบับที่ 4 (เมษายน - พฤษภาคม 2554):
111. อ้างถึงในสุพัตรา ภูบ้านหม้อ. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท
ทางแฟงและวิธีพิจารณาคดีหมิ่นประมาททางแฟง.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2560.

พิสวาท สุขธนพันธุ์ และณัฐพงศ์ สุวรรณอินทร์, “การล้อเลียนงานอันมีลิขสิทธิ์กับกฎหมาย
ลิขสิทธิ์ไทย: กรณีศึกษาปัญหาการตีความว่าด้วยการใช้งานที่เป็นธรรม,” **วารสาร
นิติศาสตร์** ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2563) : 15-17.

ไพรัตน์ โคสะพละกิจ. “คลิปสปอยล์หนึ่งในฐานะสารนอกตัวบทและปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมในประเทศไทย.”
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564.

สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, “ผู้กระทำความผิดและการร่วมกระทำความผิด (Taeterschaft Und
Teilnahme) ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน,” **จุฬพาท** 55, 3 (กันยายน -
ธันวาคม 2551) : 194 - 195.

อำนาจ เนตยสุภา และชาญชัย อารีวิทยาเลิศ. **คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์.** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558.

Claire Beveridge. What is User-Generated Content? And Why is it Important? [Online].

Available URL, <https://blog.hootsuite.com/user-generated-content-ugc/>. 2025

(February, 23).

Copyright Act of 1976

Copyright Act R.S.C., 1985, c. C-42

House Report No 94-1476 (n 20) 57–58 อ้างถึงใน ช้องนาง วิษุขนพงษ์. “แนวทางการตีความมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 เพื่อให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์แก่งานดัดแปลงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ พิจารณาตามแนวทางของสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา.” วารสาร LAW-05. บทความที่ประชุมวิชาการ (ระดับชาติ) การสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเปิดทำการครบ 25 ปี (Symposium 2022) ในหัวข้อ “IP Innovation and IT Challenges in the Transformed World”, ฉบับที่ 7 (2565): 9, <https://dspace.spu.ac.th/items/726629c4-2f26-4779-82e7-327bca971171>

IDG. ระบบ Notice and Takedown ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย [Online]. Available URL, <https://idgthailand.com/notice-and-takedown/>. 2568 (มิถุนายน, 4).

Jule Sigall. “Regulatory Perspectives on Intermediary Liability: The United States Experience.” Seminar on Copyright and Internet Intermediaries , April 2005: 3. อ้างถึงใน พันธุ์สยาม ห้วยแก้ว. “ความรับผิดชอบในการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

Peter Drahos. **A Philosophy of Intellectual Property**. Hampshire: Ashgate Publishing Limited, 1996. อ้างถึงใน จุมพล ภิญโญสินวัฒน์ และภูมินทร์ บุตรอินทร์. **คำอธิบายกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565.

Prosser, William L. **Law of Torts**. Minnesota: West Publishing Co, 1978. อ้างถึงใน สายสุดา นิงสานนท์. “ความรับผิดชอบในกฎหมายลักษณะละเมิด.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

Walker Nigel. “The scope of Criminal Law.” **Sentencing in a Rational Society**. United Kingdom: Penguin Books Ltd, 1972. อ้างถึงใน อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. **ทฤษฎีอาญา**

ทฤษฎีโทษ และกระบวนการขึ้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562.